

פניני מבשר טוב

ליקוטי אמרים מתורת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מביאלא

חג הפסח

שהיו חבלי לידה של יציאת עובר ממעי אמו, והתנוצרות מקורם השורשי היהודי הטהור.

ועל ידי אמונה זו, ובזכות משה רבינו ע"ה על ידי האותות והמופתים שעשה - הצליח להפיח בהם רצון עז, לנתק אחת ולתמיד הקשר שבין המצריים וכלל ישראל, ועל ידי זה זכו לגאולה אחר שהתחילו להבין שהיסורים והחבלי לידה שלהם הם הסיבות לגאולה ממצרים, שלא יצטרכו עוד לשוב למצרים לעולם.

וכן יהיה ברצון ה' הגאולה העתידה באמונה שלימה בביאת המשיח שבזכות הרצון והאמונה יגאלו. יעזור השם יתברך שנוכח לזה במהרה בימינו אמן.

פרשת וארא עמ' סה

כח וסגולת חג הפסח - הצלת נפשות ישראל

אלמלא חג הפסח שבכל שנה ושנה - לא היה באפשרות להתחדש ולצאת מן הטומאה מעתה נכון מאוד מה שפסקו הרמב"ם והשו"ע שמצות נר חנוכה "אפילו אין לו מה יאכל אלא מן הצדקה, שואל או מוכר כסותו

רפוא לישראל - שמאסו במצרים, וניתק הקשר והשייכות ביניהם

והנה המכות היו נגוף למצרים ורפוא לישראל. כמ"ש בזוהר [ח"ב פר' בא לו]: "תניא אמר רבי יוסי, בההוא ממש דאשתכח דינא למצראי, בההוא ממש אשתכח רחמי לישראל, הדא הוא דכתיב וראיתי את הדם ופסחתי עליכם, וכן תנא, בכל אינון כתרין קדישין דלעילא, כמה דאשתכח דינא אשתכח רחמי, וכלא בשעתא חדא. תנא רבי חזקיה, כתיב [ישעיה יט כ] ונגף ה' את מצרים, נגוף ורפא, נגוף למצרים ורפא לישראל, מאי ורפא, ממאי שנימולו צריכים רפואה, ותנא באותה שעה שנגפו מצראי, באותה שעה נתרפאו ישראל". ע"כ.

ומה שהיו "רפוא לישראל", הוא: משום שהמכות הללו החלישו את הקשר של כלל ישראל למצרים. כי המכות היכו וחילבו בקשר הזה של ישראל למצרים. ונטל מהם הרצון להיות במצרים. ואמונה אמיתית היא נגד השכל הגשמי, שעל פי השכל הגשמי לא היה כדאי להם בשביל חיי שעה לצאת ממצרים ולסבול יסורי היציאה, שהם יסורי-איוב יסורים גדולים מאוד, כמו שנתבאר,

והנה קיימא לן "גדול המחטיאו יותר מן ההורגו", [במדבר רכה כא ה], ולעת הגלות שכלל ישראל נמצאים אצל אומות העולם, ותחת השפעת כח הטומאה והיציאה"ר שמתמא נפשות ישראל, ... לפיכך מצות נר חנוכה יש בו ענין של הצלת נפשות ישראל יותר משאר מצוות, לפי הנתבאר שהאור הגנוז המאיר ומתנוצץ בנר חנוכה מאיר למטה מעשרה, שלא כבשאר מצוות שצריך להתעלות אליהם. ועל כן צריך האדם ליתן כל אשר לו בעד מצות נרות חנוכה, עד שאם אין לו מוכר כסותו. וכן כיוצא בזה במצות ארבע כוסות, שהוא נגד הארבע לשונות גאולה, יש בו כח גאולה לגאול את ישראל מטומאת מצרים שבכל דור ודור. [וכו'].

וביאור עומק הדברים בהקדם מה שכתב בסה"ק מאור עינים [פר' מקץ ד"ה זמן], וזל"ק: "כי ידוע כל המצוות זמניות בבוא הזמן של המצות נתעורר הדבר שהיה בעת הראשון כשנצטווה המצוה. בחג המצות יצאנו ממצרים, והעיקר שיצאנו מן מ"ט שערי טומאה, וכמו כן בכל עת בוא החג הנ"ל יוצאים אנחנו בני ישראל כל אחד מהקליפות, כי לולא היה חג המצות בכל שנה לא היה באפשרי לאדם להתחזק בה". [על"ק].

ולבי אומר לי, דהוא הדין בחנוכה, אלמלא יו"ט דחנוכה בכל שנה לא היה באפשרי לאיש ישראל להזדכך מטומאותיו שבכל השנה, עד שהיה שוקע ח"ו לגמרי. והכוונה בזה: דהנה כמו שמצינו במצרים, שכבר שקעו ישראל במ"ט שערי טומאה, ואלמלא הוציאים הקב"ה היו שוקעים בשער הנו"ן. והנה הכלל הוא ד"בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו

ולוקח שמן ונרות ומדליק". וכן בארבע כוסות. ותמהנו הלא בכל המצוות דאורייתא לא מצינו שצריך האדם ליתן כל אשר לו זולת מעשר או חומש, ומהיכי תייתי דלמצוה דרבנן צריך ליתן כל אשר לו.

ובדברינו עתה מובן, דהנה כבר כתב בתניא קדישא שכל שיעורי הצדקה הם למי שלא חטא, אבל למי שחטא עליו נאמר: "וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו [איוב כ מן] "וחטאיך בצדקה פרוק" [דניאל, ד כד], וכו'. נמצא דעבור הצלת נפשות צריך האדם ליתן כל אשר לו. והנה יסוד מצות נר חנוכה, אינה מגדר שאר המצות, אלא יש בה ענין גדול של הצלת נפשות כנתבאר, והרי שהשאלה כאן אינה שאלת קיום מצוות, אלא שאלת הצלת נפשות. ופשוט שעבור הצלת נפשות צריך ליתן כל ממונו.

וכמו שמצינו בפדיון שבויים שחשוב מכל צדקות, לפי שהוא ענין הצלת נפשות, עיין שלחן ערוך יורה דעה [רנ"ב] "פדיון שבויים קודם לפרנסת עניים ולכסותן, ואין מצוה גדולה כפדיון שבויים כו". וכן אפילו לענין להציל עצמו בממונו של חבירו, נחלקו הראשונים [ב"ק ס.], דלדעת התוספות והרא"ש מותר, ובלבד שישלם לאחר מכן, ולדעת רש"י אף זה אסור. על כל פנים, וודאי דבענין הצלת נפשות ההלכה שונה משאר קיום המצוות. ובנר חנוכה וארבע כוסות פודה ממש נפשו בכל שנה מסט"א והטומאה ר"ל. א"כ חלוקה מצוה זו 'ביסודה' משאר מצוות התורה. וזה ברור בעזרת השם יתברך. הצלת נשמות גדול מהצלת הגוף.

מצרים היא יסוד האמונה ושורש הכל כאמור, אכן עוד יש בעניין יציאת מצרים, כמבואר בלשון הכתוב [במדבר טו מא]: "אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, להיות לכם לאלקים". היינו שכל היציאה לא היתה אלא בשביל להיות עבדי ה', והוא עניין קבלת מלכות שמים אשר היא תכלית היציאה ממצרים.

וזה גם ביאור עניין: מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, האמור בסדר הגדה של פסח, ומה שייכות עניין זה ליציאת מצרים, אלא כי תכלית יציאת מצרים היא שיצאנו ממצרים לעבדות השי"ת, והוא החסד הגדול שעשה עמנו בוראנו יותר מעצם החרות, כמבואר בספר החינוך [מצוה שו], וז"ל: "לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה כו', והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה, וכמו שאמר השם למשה [שמות ג יב]: כו' בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה כו', כלומר שתקבלו התורה שהיא העיקר הגדול שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם, ועניין גדול הוא להם יותר מן החירות מעבדות כו'". עכ"ל.

וביאור הדברים: שכן אם עצם היציאה היתה העיקר, אזי לא היה השי"ת משדד את כל המערכות ומשנה את הטבע בפרסום קבל עולם ומלואו, אלא כי תכלית היציאה היא: קבלת מלכות שמים, שהיא העיקר יותר מכל, ועל כן שידד ה' את כל מערכות הטבע, וגילה לפני עם ישראל את גדלו ותפארתו, כדי לחזק את אמונת בני ישראל.

כאילו הוא יצא ממצרים", היינו לא רק בשעת יציאת מצרים אלא עתה ממש, צריך לראות עצמו כאילו 'עתה' יוצא ממצרים, דהשורש הוא בפסח ונמשך לכל ימות השנה, ואלמלא עשה הקב"ה שיצאו אז ממצרים, ממ"ט שערי טומאה לא היה בכח ישראל לצאת ממצרים גם היום. ועוסק המכוון בזה, לפי דברי המאור עינים, שבכל שנה ושנה בעת פסח יוצאים ישראל ממצרים, היינו מהטומאות של כל השנה, ולולא חג הפסח שבכל שנה לא היה באפשרי לאדם להתחזק בה' ומחג המצות שמתרחצים מטומאת מצרים שמכל השנה נמשך ההשפעה של יציאת מצרים לכל ימות השנה.

על כן מבואר היטב ענין מצות נר חנוכה וארבע כוסות שהוא כנגד ארבע לשונות של גאולה, שהאדם צריך ליתן כל אשר לו בעד נפשו. וכמו שאנו רואים שכשנחלה האדם במחלה מסוכנת רחמנא ליצלן, הולך עד סוף העולם לקבץ ממון להנצל מרדת שחת.

כן ממש מצות נר חנוכה וארבע כוסות, שהוא ענין הצלת נפשות דגדול המחטיאו יותר מן ההורגו, כל אשר לאדם יתן בעד נפשו, וצריך למכור כסותו לקיים המצוה, כי בזה פודה האדם עצמו, ואין כאן דין של שלישי וחומש, ודו"ק.

חנוכה (מגמ"ה) עמ' קסה-ז

תכלית יציאת מצרים - להיות לכם לאלקים

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו וכו'.

ובכל זה יתבאר שייכות מצוות זכירת יציאת מצרים לקריאת שמע, כי אמונת יציאת

ועל דבר זה צריך להיות עיקר עמלו של האדם וכמו שנאמר בהגדה של פסח 'ואת עמלנו - אלו הבנים', ונלמד בזה, שזה צריך להיות עיקר עיסוקו ועמלו של האדם, לגדל ולהקים דורות ישרים ומבורכים. אמנם כאמור אין זה חלילה כנטל על האדם, אלא להיפך זהו זכות קיומו עלי אדמות, וכל החיות שלו הוא בזכות בניו, ועל ידי כך שמגדלם בדרך הישר והטוב.

העולה מדברינו הלכה למעשה, שמחובתו של כל הורה להשגיח בעינא פקיא על ילדיו שיהיו גדלים בדרך הישר והראוי, ולא יסמוך על הצוות החינוכי בלבד, אלא ישגיח הוא בעצמו וידאג לחינוך ילדיו, ועליו לדעת שזכות היא לו, וכל קיומו והצלחתו ברוחניות וגשמיות הוא בזכות חינוך הילדים.

מבש"ט חינוך, עמ' סח

מצה מרמז לענווה גורם לאמונה - היפך הגיאות

מצה - מיכלא דמהימנותא

מצוות אכילת המצה היא בחינת האמונה, כמבואר בסה"ק בני יששכר [ניסן מאמר ח א], וז"ל: "ומהראוי להתבונן, מהו האמונה שמרמזת המצה: ונ"ל דהנה הלחם חמץ כו', העיסה בעצמה עושה פעולת עצמה, היינו שמרתחת ומגבהת את עצמה לכל צד כו', מה שאין כן מצה, אינו עושה שום פעולה מעצמה, רק פעולת האומן, וזה שמרמזת המצה לאמונה ובטחון: שאין לנו שום תנועה בזולת השגחתו יתברך שמו, ולא יוסיף האדם ולא יגרע בעבודתו דבר". עכל"ק.

וביותר מבואר בספר התניא [מז], כי קבלת אלוקותו יתברך על עצמו, ממשיכה עליו אלוקות והיא בחינת יציאת מצרים, וז"ל: "מיד שרוצה ומקבל וממשיך עליו אלהותו יתברך ואומר: ה' אלהינו ה' אחד, הרי ממילא נכללת נפשו ביחודו יתברך דרוח אייתי רוח ואמשיך רוח, והיא בחינת יציאת מצרים, ולכן תקנו פרשת יציאת מצרים בשעת קריאת שמע דווקא, אף שהיא מצוה בפני עצמה ולא ממצוות קריאת שמע כדאיתא בגמרא ופוסקים, אלא מפני שהן דבר אחד ממש, וכן בסוף פ' יציאת מצרים מסיים גם כן: אני ה' אלהיכם, והיינו גם כן כמש"ל". עכל"ק.

ובסה"ק חלקת יהושע [מאמר שני], האריך בזה: כי כפי שהאדם יוצא ממשכא דחויא, כך יכול לקבל עליו עול מלכות שמים, וז"ל: "כמו שזוכין לצאת מארץ מצרים בכל דור ודור וכל פרט ויחיד ובכל זמן, אז כפי שיעור זה יכול לקבל אלוקותו יתברך שמו ולכנס לרשותו". עכל"ק ועי"ש לעיל באורך. ומבואר כי כפי שיוצא האדם ממצרים הפרטי שלו - כך הוא זוכה לבחינת: אני ה' אלקיכם, שהם תלויים זה בזה. ונמצא כי קריאת שמע, קבלת אלוקותו יתברך ועניין יציאת מצרים עניין אחד הם.

מבש"ט אמונה

על האדם לחנך ילדיו ולא לסמוך רק על מקום לימודיהם

עמלינו אלו הבנים.

מכיר שכל הנעשה עמו הוא מלמעלה לטובתו.

וכאשר ידוע מספרים הקדושים שטבע החמץ להתרומם ולהתגדל, ורומז אל הגאות שמתגאה האדם ומתפאר ברום לבבו לאמר [דברים ח יז]: "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", והגאה רגיל לחיות בתחושת התמרמרות וחמיצות על הנהגת השי"ת עמו, חלילה, שזה יסוד החמץ.

אבל המצה שאינה מתרכבת להתגאות במה שאין בה, היא: סמל הענווה והשפלות, ומכוחה של ענוה ניתן לזכות לאמונה, כי יש בכוחה של ענוה לזכך את האדם, ולהפקיע ממנו הפסולת והזוהמה שבנפש: המתכחשת לאמונה בה' ומביאה את האדם להתנשאות וריחוק מהשכינה, ולהגיע לאמונה השלימה, שידע ויאמין שלא מכוחו וגבורתו נעשה כלום, והכל נשפע עליו מלמעלה, באמונת אומן ובהשגחה המדוקדקת בכל פרט ופרט.

מבש"ט אמונה

עיקר עבודת האדם לקבל מעשי ה' בתמימות וללא שאלות

כַּנְגַד אַרְבַּעַה כְּנִים דְּבָרָה תוֹרָה: אֶחָד חֶקֶם, וְאֶחָד רִשָׁע, וְאֶחָד תָּם, וְאֶחָד שְׂאִינוּ יוֹדָע לְשֹׂאֵל.

שומה עלינו להשתדל בכל כוחותינו, לא לשאול שאלות על הנהגות השם יתברך גם בעת צרה וצוקה, אף כשנראה לעין בשר שנעשה רע לצדיקים ותינוקות של בית רבן שלא חטאו, דעצם שאלה כזו יש בה חשש של כפירה ומינות בלי ספק.

ועל כן נקראת המצה הקדושה: "מיכלא דמהימנותא", כמבואר בזוהר הקדוש [ב קפג ב], וז"ל: "מצה דאיהי אסותא, למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא". [ובתרגום ללה"ק: מצה שהיא רפואה, לבא ולדעת בסוד האמונה].

ובהאמור, מיכלא דמהימנותא דמצה קדישא, מרמז: שאנו מקבלים הנהגתו יתברך כמו שהיא בלא שום שינוי מצדנו, כדוגמת המצה שהיא נשארת בדיוק כפי שפעל ועשה אותה האומן בלא שום שינוי כלל, כן היא האמונה שמשפיעה זו המצה, לקבל הנהגתו יתברך מעשה אומן כמו שהוא ממש, כמבואר.

ובכוח אכילת המצה שהיא מיכלא דמהימנותא, להשפיע את אור האמונה השלימה בתוככי ליבות ישראל, שזו היא סגולתו של חג הפסח, ולכמה שיטות בראשונים [חזקוני פר' בא], ושיטת הגר"א זצוקלה"ה, שבכל שבעת הימים ישנה מצוה קיומית של אכילת מצה, היינו כדי להחדיר טעם מצה שהוא 'מיכלא דמהימנותא' בפיהם של ישראל, וכשם שיש קיום מצוה בכל כזית שאוכל, כן מתחזק יותר בכל כזית וכזית סוד המצוה ופנימיותה, שהוא ביסוס וחיווק תוקף אמונתם של ישראל.

ופנימיות העניין מה שיש במצה כח השפעה רב ועצום למהימנותא שלימתא, נראה שהוא נובע מצד היותה [דברים טו ג]: "לחם עוני", שתכונת העוני משפיעה שפלות וענוה בבני ישראל, שהעני, נפשו שפלה ואינו מתגדל באנוכיותו, אלא

ח"ו שאלת הרשע השייך בכל אחד

מה העבודה הזאת לך?

ואף על "ארבעה בנים" ש"כנגדם דברה תורה", כתבו בספרים הקדושים שבכל אחד ישנה בחינה זו של ארבעה בנים, והרי בן הרשע מהו אומר: "מה העבודה הזאת לכם", היינו מה יהיה לכם מזה, אין בזה תכלית, ואתם עובדים בחנם ובלא תוצאות רח"ל, והמלחמה עם היצר הרע ועמלק שאנו נלחמים, היא מלחמה אבודה, עפרא לפומיה.

אם שמוע תשמע

כח הדילוג והקפיצה בזכות חג הפסח - מכירא עמיקתא לאיגרא רמא

רבן גמליאל היה אומר, כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו, ואלו הן: פסח. מצה. ומרור.

טעם חובת אמירת שלשה דברים אלו בפסח, כי הם עיקרים ויסודות שיש להוציא עמנו מלימוד סיפור יציאת מצרים. ונבארם אחת לאחת:

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש היה קים על שום מה, על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים.

ענין הפסיחה והדילוג, בא ללמדנו כח הגדול החקוק בנשמת ישראל, להתעלות ולהתהפך בבת אחת בדילוג וקפיצה מעמקי

והרבי ר' צבי הערש מרימינוב זי"ע אמר בסדר הגדה של פסח: "כנגד ארבעה בנים דברה תורה כו", ואחד שאינו יודע לשאול", שהמעולה והטוב שבכולם הוא זה: שאינו יודע לשאול, היינו שהוא שלם באמונתו ואין לו שאלות ותמיהות על השי"ת. כמובא בכתבי הרה"ק מהר"י מבעלז [להג הפסח], בזה"ל: "הרב הצדיק רבי צבי הכהן מרימינאב וצללה"ה אמר: אויף מיין ווארט, ווי דער שאינו יודע לשאול מאכט, בעסער וויא זיי אלע", [על דברתי, כמו שה"שאינו יודע לשאול" עושה, זהו הטוב מכולם]. וכוונת הדברים: כי מי שמקבל כל מה שעובר עליו בלא שאלות וקושיות, הוא המעולה שבכולם, כיון שאצל אדם זה תמיד הכל טוב.

וכדי שתהיה כוונת לבו ופנימיות נקודת רצונו על פי דעת האמת: שכל רצונו יתברך הוא: "רק להטיב לברואיו", ולקבל את הנהגתו יתברך עמו כמו שהיא, צריך לעבוד הרבה בריבוי המחשבה, שיחשוב תמיד בכל הקורות אותו: שהכל לטובה, ובכך ישיב ידיעת השכל אל הרגשת לבו, עד שגם מדותיו, רגשותיו וכל חיותו ומהותו יהיו על פי דעת האמת.

כי זה עיקר עבודת האדם להביא השכל והדעת אל המדות, ואז יהיה ראוי להשראת השכינה, כמו שכתב בסה"ק תולדות אדם [שמייני] וזה לשון קדשו: "כי כוונת השם יתברך הוא רק להטיב לברואיו, וכל אדם צריך עיקר עבודתו: להיות כלי להשראות השכינה כו..." עכל"ק.

והיינו משום שבנקודה פנימית של איש ישראל הוא תמיד בגאולה, ואין גלות יכולה לחדור אל שורש חיותו וקיומו בנקודה, רק תמיד הוא במעטפת, כדבר חיצוני בלבד. ותיכף ומיד עם גילוי זו הנקודה והסרת המעיקין והמחשיכים אותה בעביות החטא והקליפה, מיד זורחת ומאירה במלוא הדרה.

וזהו לימוד נחוץ וחשוב לאיש ישראל, לדעת ולהבין שבתוך תוכו, אין גלות ואין פגם, ואין הוא צריך להכנות גדולות ונשגבות, עד שיעלוהו וימשכוהו אל תיקונו, "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו" [דברים ליד].

מרור מצרים הכין את ישראל למעלת קבלת התורה

מרור זה שאנו אוכלים על שום מה. על שום שמרדו המצרים את חיי אבותינו במצרים.

כאן מלמדנו בעל הגדה, כיצד להחזיק מעמד בעיתותי "מרור". כי יש לנו ללמוד ראשית דבר מסופו, כי הן אמנם בעת המרור נאנחו ויזעקו, אבל אחר שנגאלו ועשו חשבון למפרע, הבינו ישראל והשיגו שכל אותה גלות לא היתה אלא הכנה למעלות הגדולות שזכו אחרי כן, במעמד הר סיני וקבלת התורה וכו'.

כן יידע איש ישראל נאמנה, שכל המרור והייסורים ועגמת הנפש שאנו אוכלים בגלות המר, אין זה אלא הכנה, שאנו מכינים בפרטות ובכללות, למעלה הטובה הגדולה שעתידה לבוא אל ישראל. ואי אפשר לזכות למעלה ולמתנה הטובה, בלי

עבודה זרה שהיו שקועים בה עד מ"ט שערי הטומאה רחמנא ליצלן. ובבת אחת קפצו ודילגו מבירא עמיקתא לאיגרא רמא, עד מ"ט שערי הקדושה.

וזה הכח צריך איש ישראל ליקח עמו מחג הפסח לכל השנה כולה, ולאזור עצמו בכח "מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות" [שה"ש ב ח], לדעת נאמנה שמכל מצב שלא יפול בו חלילה, יכול להעלות עצמו בבת אחת אל רום המעלות.

בלא שום הכנה מראש יכול איש ישראל להוציא עצמו מהטומאה

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה, על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם.

המצה מחזק יותר כח הפסח, כי מדרך הטבע אחר שנשתקעו בגלות מאות בשנים, ונתקעה ונחדרה בהם כל כך, שיצטרכו להכנה מעט, ובבלתי יתכן להתהפך בבת אחת מהפכה אדירה שכזו. [כאשר ידוע שמיד לאחר השואה עם סיום המלחמה נפלו עוד הרבה קרבנות, מחמת המהפכה האדירה שבאה עליהם בבת אחת, ולא יכלו להסתגל בגופם ונפשם לשחרור, וכעין המחלות שבאו שם מהשוקולדים שהביאו להם האמריקנים כידוע].

ובכאן עוד טרם הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ, ועדיין אפילו צידה לדרך לא הספיקו להכין כראוי, ותיכף ומיד נגלה עליהם מלך מלכי המלכים וגאלם בחפזון גדול.

מספר מבושר"ט פרנסה טובה ובשפע, שבי"ה י"ל בקרוב
למי שיש חומור בעניני פרנסה נא לפנות ליחיאל יהושע
בר"ג אדלר ני"ו 0527 172908

בכל דור כעצם טבעם רוצים הגוים לכלות את
ישראל – אלא שהקב"ה מהפך לבם

שְׁבַכְל דּוֹר וְדוֹר עוֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ,
וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מֵיָדָם.

והנה צריך לידע, אשר כלל ישראל זקוק
לרחמי שמים מרובים, וצריך למצוא חן
בעיני השי"ת שנזכה להינצל מכל הצרות.

וכמו שאומרים בהגדה של פסח:
"שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו,
והקדוש ברוך הוא מצינו מידם". וכבר
הרבה תמהים בזה, שהרי לא בכל דור רואים
איך שעומדים עלינו לכלותינו. והרי אפילו
בזמן השואה רח"ל, עדיין היו מדינות של
חסד שנתנו מקלט ליהודים, ואם כן מהו
שואורים: "בכל דור ודור עומדים עלינו
לכלותינו".

אלא הענין בזה, הוא כפי המבואר
בספרים הקדושים: שבאמת הלכה היא
בידוע שעשו שונא ליעקב, כדאיתא בספרי
[בהעלותך יא]: "וישקהו שלא נשקו בכל לבו.
ר' שמעון בן יוחאי אומר הלכה בידוע
שעשו שונא ליעקב אלא נהפכו רחמיו
באותה שעה ונשקו בכל לבו". ע"כ.

וזהו בטבע של הגויים ששונאים
לישראל, אף בלא טעם כלל. אלא זהו כעצם
טבעם, וזהו רצונם הטבעי: לכלות שונאיהם
של ישראל ח"ו. ואלא דמה שאנו רואים
שיש עדיין אפשרות לחיות בצל הגויים,

מעט יסורים וקשיים שצריך לשבור לפניה.
על דרך שמצינו בפ"ק דברכות [ה.]: "תניא
רבי שמעון בן יוחאי אומר, שלש מתנות
טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן
לא נתנן אלא על ידי יסורין. אלו הן, תורה
וארץ ישראל והעולם הבא וכו'" עי"ש.

ליל הסדר תשס"ט

הא לחמא עניא וכו' כל דכפין ייתי ויפסח.

הקשו כל המפרשים: מה השייכות בין
כל הדברים האלו. ויש לומר, דהנה
עשירות מוליד טבע אכזרי באדם, שכיון
שאדם נעשי עצמאי ואינו צריך לאחרים, אז
בדך כלל גס ורוחו עליו, ונסתם לבו מלהבין
צרכי חבריו. אבל בחג המצות יש כח להאיר
לבות בני אדם - אפילו העשירים, בחינת
לחם עוני, דהיינו הרגשת שפלות
וענוה כראוי, כמצה זו שאין לה מגרמיה
כלום.

וזהו סמיכת הענינים: "הא לחמא עניא",
הלילה הזה כולנו אוכלים בבחינת לחם עוני
כמו אבותינו במצרים, לכן: כל דכפין ייתי
וייכול, כלומר: בכח זה נשאנו לבנו להזמין
אורחים ולדאוג לצרכי חברינו, ובזכות זה
"השתא הכא וכו'", כלומר בזכות גמילות
חסדים ודאי נגאל בקרוב. דמי שמרגיש
יסורי עניות ושפלות, מרגיש צרות
חבירו. ובליל הפסח אפשר לזכות גם
בעשירות - לזכות להרגיש צרות
יהודים, ולהזמין, ועל ידי זה "שולחנו של
אדם מכפר, שלשנה הבאה נזכה להיות
בחינת בני חורין בארץ הקודש.

ולתמכו להינצל מכוח העמים העומדים עלינו לכלותינו, אלא שאין לנו מלך אלא אתה, שהכל הוא כוחו תברך העוזר והסומך לישראל בכל עת ורגע". עכל"ק.

ובפרט בזמנינו, מזכיר לנו הקב"ה את שנאת הגויים. כמו שרואים שיש מדינת "איראן", אשר כל מגמתם היא להביא ח"ו כליה על שונאי ישראל. ורוצים להשיג פצצת גרעין רח"ל, והם מצהירים על כך מפורשות: שזהו מגמתם נגד כלל ישראל ח"ו. ואסור להסיח דעת מכך, שצריך רחמי שמים מרובים, להינצל ממחשבתם הרשעה. ולהתפלל על כך כל אחד ואחד בתפילת שמונה עשרה: "ומלכות זרון והרשעה מהרה תעקר ותשבר ותמגר ותכלם ותשפילם ותכניע במהרה בימינו".

חנוכה [ד"ב] פרק ה'

היינו משום שהקב"ה ברחמיו מהפך מחשבתם ורצונם, שלא ירדפו את בני ישראל.

וזהו עצמו ניסים גדולים שהקב"ה עושה עם ישראל בכל דור, שמהפך מחשבתם של הגויים לטובה. ואילו לא היה מהפך ליבם - הייתה כל מחשבתם לאבד שונאיהם של ישראל ח"ו. ורק על ידי שהקב"ה מהפך מחשבתם - הוא מציל את ישראל.

וכן איתא מזקני צוקלה"ה רבי נתן דוד משידלובצא [דברי בינה לפסח דף כג], וזל"ק: "בכל עת צרה וצוקה אין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה. היינו שצריך האדם לידע, איך שבכל עת ורגע הוא עומד בצרה וצוקה, ואין שום זמן לומר עליו שזה העת הוא טוב, שבאמת בכל רגע ורגע צריך האדם לרחמי שמים, להשגיח עליו ולסעדו

אמרות קודש

כנינוס הגדול לבחורי אנ"ש

בעניין פנעי הטכנולוגיה

ג' ניסן התשפ"ד

יש לי הנאה גדולה מהקידוש השם שנעשה כאן. שהבחורים שיחיו לקחו על עצמם קבלות טובות, ובשמחה בלא צער, ובלא שנותנים מקום למחשבות היצר הרע שיכולים לצאת ידי חובה בעניינים אלו, באופנים אחרים, וכדומה.

ומזה נשפע קדושה וטהרה, והרי זה דבר גדול ונפלא, שנותן כח לגדול בתורה מצוות ושאר דברים ברוחניות.

ובודאי היסוד של בחור שרוצה לגדול בתורה, זה להשקיע את כל הכוחות ללמוד תורה ולדעת, ולא להתעסק בדברים אחרים, אבל יש עוד עניינים שצריך לזה, וכאשר מוותרים על דברים שהיצר הרע משכנע להם, ומקבלים על עצמם שאף לא לאחוז דברים אלו, הרי זה מביא ומשפיע קדושה.

וכח קדושה זה גדול מאוד, ואני מבטיח לכם שאתם יכולים לגדול בזכות זה במידה שלא שייך לתאר, מה שלא היו יכולים לזכות בלא זה.

השי"ת יעזור שתגדלו באמונה בתורה ובמידות טובות, ויהיה לכם כוונות ומחשבות טובות בתפילה ובכל הדברים שצריך להם מחשבות טובות, ותזכו כל אחד כמידתו לגאולה פרטית שזה דבר ששייך כל הזמן אף בגלות, ונזכה כבר במהרה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

לשביעי של פסח

השלימה בהשי"ת ובעבדיו הצדיקים ביום זה, זוכים להתגלות השכינה כמו שזכו ישראל על הים כדאיתא במכילתא [השירה פרשה ג], ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים.

ולפיכך כתבו בספרים הקדושים: שבכוח שביעי של פסח ניתן לזכות לישועה בכל העניינים שדימו אותם חכמים לקריעת ים סוף, כמו זיווגו של אדם ומזונותיו של אדם, וכל שאר ישועות והצלחות שצריך איש ישראל בעולמו, שמשוגלים מאוד להיפקד בהאי עת רצון הנעלה.

וכשם שזכו ישראל להתגלות הגבוהה והנעלה בחג הפסח, כן יאיר ויזריח עלינו בגילוי דלעתיד לבוא, כאשר הכתוב מעיד בנו [מיכה ז טו]: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", לומר שכשם שבימי צאתנו מארץ מצרים נתגלו כל הנסתרות וראו הכל בחוש נפלאותיו יתברך, כן יהיה לעתיד לבוא יראו בחוש כל הנפלאות, יכירו וידעו כל יושבי תבל באורו יתברך שיאיר ויזריח בגלוי בכל העולם.

וזה יהיה כוחו המיוחד של מלך המשיח, להסיר ולקרוע את כל המסכים המבדילים, המסכים את האור הזורה באלקותו יתברך בכל העולם, וממילא יאיר כל העולם באור אין סוף ב"ה הנטוע בכל נברא ונברא, ויהי רצון שנזכה מהרה להתגלות השלימה של כבוד השכינה בכל העולם כולו. אכ"ר.

ויסודו ושורשו של שביעי של פסח הוא: המשכת שפע האמונה הטהורה בלבות בני ישראל במדרגה נעלה וגבוהה, כאשר הכתוב מעיד [שמות יד לא]: "ויאמינו בה" ובמשה עבדו", שרק לאחר: "ויאמינו בה" וגו', היה שייך [שם טו א]: "אז ישיר משה ובני ישראל".

הלום הראוני הדברים מפורשים בתורתו של הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זצוקללה"ה, ששביעי של פסח הוא זמן המסוגל ומוכן ביותר להתקשרות בצדיקים, שבכוחה להשלים את האמונה בהשי"ת, כמ"ש בסה"ק מנחם ציון [דרושים לפסח, ליל אחרון של פסח], שכתב בעניין האמונה השלימה, וזל"ק: "שמעתי מגדול אחד מתלמידי מורי זצ"ל, שאמר בשם רבו, שהעת המסוגלת לזה היא בליל ז' של פסח, ויתחזק עצמו לקשר דעתו ומחשבתו בצדיקים הקדושים, לזה היא תועלת גדול וסגולה אמיתית, שביום זה נאמר [שמות יד לא]: "ויאמינו בה" ובמשה', שאמונתם בה' נשלמה על ידי התקשרותם במשה". עכל"ק. הרי, שזו העת הנכון והמסוגל לקנין האמונה השלמה, בהתקשרות איתן בה' ובעבדיו הצדיקים, כד"א [שמות יד לא]: "ויאמינו בה' ובמשה עבדו".

וביאור העניין: שכשם שישנם זמנים טובים ומסוגלים יותר לאמונה, כן ישנם אמצעים נוספים ועניינים המחזקים את האמונה, שמתוך חיזוק וקישור האמונה

תורת רבויה"ק

חג הפסח במחיצת מרן הרה"ק מלענטשנא

בפסח האחרון לחייו של מרן הרה"ק מלענטשנא זי"ע, ארבעה ימים קודם פטירתו, כאשר הסב לבילל הסדר הכריז: "קדש" - שאיש ישראל חייב להיות מוכן למסור את נפשו על קידוש השי"ת.

ובליל הסדר אותה שנה נענה רבנו ואמר: חצי הסדר השני יימשך שלושים שנה. ואכן כאשר נסתלק ביי"ט ניסן תר"ג בספירת נצח שבחסד, מילא מקומו בנו הרה"ק רבי יהושע מאוסטרובא זי"ע בעל "תולדות אדם", שהנהגתו נמשכה שלושים שנה, ונסתלק בכ"ח ניסן תרל"ג.

הניגון ל'חסל סדור פסח'

ניגון נוסף של רבינו הוא על "חסל סידור פסח". ניגון זה הוא זהה מאד לניגון המפורסם של הרה"ק מרימנאב זצ"ל, רבו של רבינו ויש הטוענים שגם ניגונו זה של רבינו מגיע מרבו מרימנאב זצ"ל. את הניגון הזה מזמרים לאחר אמירת יוצרות לשבת הגדול בהגיע למילים אלו. וכן בשוה"ט במוצאי שביעי של פסח מזמרים אותו הרבה זמן.

אחר האלמונים הנעלמים בנגינת החסידים המרבים ליצור נגונים בלי ליחסם לעצמו היה הצדיק ר' שלמה-לייב מלנטשנא (תקלט-תרג) שיצק מים על ידי ר' מנדלי מרימנוב והחווה מלובלין. את נגונו קבל ממלאכי מעלה. את "ויהי בחצי הלילה" שבהגדה של פסח היה שר בנגון ששמע בעצמו מפי המלאכים המזמרים תמיד את הנגון בשביעי של פסח, ביום שבו עברו בני ישראל את ים-סוף. ויש שסוברים שבנגון זה שרו את "אשירה לה' כי גאה גאה" ... (גשורי אזכרה עמ' תצא)

חג הפסח בצל התולדות אדם

פעם בערב פסח אחר שריפת חמץ, אמר מרן אדמו"ר הקדוש מאוסטרובא בעל תולדות אדם זי"ע, שהוא מרגיש עוד בביתו חמץ, אבל אינו יודע המקום ששם החמץ. והיה לו עגמת נפש גדול מזה, וגנח מאוד. ואחר כך אמר להמשמש שילך עמו להמקוה. ובעת הילוכו להמקוה עמד מעט, ואמר להמשמש שילך עמו בחזרה לביתו. והלך ישר אל השאפע, של מלבושים, ולקח שלאפדאק אחד [בגד עליון קל], ובדק בהקעשענע [בכיס] ומצא ששם היו מונחים זכוריקילעך [עוגיות, משיירי שלום זכור]. ולקח הקיכלעך וביער אותם, ואחר כך הלך בשמחה להמקוה. (רבותינו מאורי הגולה ח"א אות פא)

סיפר מרן החלקת יהושע זי"ע בסעודת פורים: הסבא מאוסטראווע [התולדות אדם], היה יהודי חלוש, אבל בפורים היה שותה בלי שיעור. גם את כזית המצה לבילל פסח היה אוכל (=לקיים המצוה לתיאבון) כמו איש כפרי. "דער זיידע פון אוסטראווע, איז געוועזן א שוואכע יודיל, אבער פורים האט ער גיטרינקען א וועלט. און ד'כזית מצה האט ער געגעפין ווי א דארפ'ס יונג" ... (מגילת אסתר חלק"י)

בשנה האחרונה לימי חייו, מגודל חולשתו לא היה לכול לאכול הכזית מצה. ושלה לשאול דעת מחותנו הרה"ק מראדזמין זי"ע מה לעשות. השיב לו הרה"ק מראדזמין: שגם אצל רבו הרבי ר' בונם מפשיסחא היה כן, שלא היה יכול לאכול המצה, והטביל את הכזית מצה ביין. וכן עשה מרן התולדות

אדם. והתאמץ מאוד לבלוע הכזית בבת אחת. [ודן בזה באריכות להלכה מרן שליט"א המבשר טוב בחידושו על מסכת פסחים]. (רבותינו מאורי הגולה ח"א אות קעב)

פסח בבית חותן הרה"ק ממעזריטש זי"ע

הרבנית הצדקנית מרת מרים באבע חיה ע"ה זכרונה לברכה אשת מרן הרה"ק הזכרון משלי ממעזריטש זי"ע, הייתה בת גדולים, אביה הוא הרב החסיד רבי יצחק אייזיק ברבש זכרוננו לברכה ממברדיטשוב, נכד הרה"ק בעל ה'קדושת לוי' זיע"א.

ההשתדכות עם מרן הדברי בינה זי"ע הייתה כבר אחר פטירתו, והרה"ק ממעזריטש זי"ע ננס לביתם אחר פטירת חותנו, גם שאר גדולי עולם השתדכו עם משפחה מיוחסת זו.

אשתו הרבנית האלמנה הייתה מנהלת בביתה שבווארשה בית הארחה - מלון והכנסת אורחים, שבו היו מתארחים אנשים רבים ומכך הייתה פרנסת כל המשפחה.

הנהגה מיוחדת שהיתה נהוגה בבית הארחה זה, כפי שהעביר הרה"ח ר' שמחה פרידמן ז"ל, כיון שהדירה רחבת הידיים הייתה מוקפת חצרות, ובכדי למנוע ממזיקים כעכברים ונחשים להזיק למתחם, הם החזיקו בחצרם חתולות בית שהיו שומרות על הסביבה.

כיאה לבית מרום ונעלה זה, בו לא פסחו על שום גינוני קדושה וטהרה, בערב פסח הם היו עוטפים את רגלי וידי החתולות, בכדי למנוע מהם לקחת ולהעביר חמץ, כפי שנאסרו קדשים שנגעו בהם תינוק שמא שיחק בשרצים. אף שחומרה זו אינה כתובה בהלכה, ובמשנה נאמר 'אין חוששין שמא גררה חולדה', הם החמירו על עצמם ונהגו כך... (הרה"ח ר' משה צבי פרידמן הי"ו)

רבי יהודה היה נותן בהם סימנים דצ"ך עד"ש באח"ב.

ביאר מרן התולדות אדם זי"ע: ענין הדבר מה שהוצרך לתת בהם סימנים, הוא מפני כי בזמן הגלות, כשרוצין להוריד קללה על העכו"ם ושונאי ישראל, צריכין להמשיכם בהסתר, בל ידע זולתי השם יתברך לבדו. כי על דבר שבגלוי יוכלו חס ושלום המקטריגים לעכב. לזה רבי יהודה, שהיה בזמן הגלות, לא היה רוצה לדבר בנגלה, רק היה נותן בהם סימנים, בהסתר, כדי להמשיכם על העכו"ם ושונאי ישראל, ולא יוכל שוב שום קטרוג לעכב בזה. (עמ' שלה)

הפצת הגליון נתרם ע"י

הרה"ח יחיאל יהושע [בר"נ]

אדלר שליט"א

לרגל שמחת הולדת בנו הי"ז

בשעה טובה ובמזל טוב

ולזכות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א,

לאורך ימים ושנים טובות

ולהצלחת הוצאת הספר

"מבשר טוב - פרנסה טובה"

הפצת הגליון נתרם ע"י

הרה"ח יעקב יצחק [בר"ר

אפרים] זיבלד שליט"א

להצלחה וברכה בכל העניינים

ולרפואת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א,

לאורך ימים ושנים טובות
